

TEATR

WYBRZEŻE

GDAŃSK • GDYNIA • Sopot

JULIUSZ SŁOWACKI

SEN SREBRNY SALOMEI

1962/63

PREMIERA
dnia 17. listopada 1962 R.
w Teatrze Kameralnym
w S o p o c i e

Dyrektor:
ANTONI BILICZAK

Kierownik artystyczny:
Ali Bunsch

Główny reżyser:
Jerzy Goliński

Kierownik literacki:
Joanna Kulmowa

Projekt okładki:
Liliana Baczevska

J. P. Norblin
Kozak

REGIMENTARZ

Sluchaj, Semenکو.
Jak ty jeszcze tu niedawno
Mój chleb jadł..

SEMENKO

Taj mi niestrawno.

REGIMENTARZ

A dzisiaj pod kata ręką?
Pod ręką sprawiedliwości?...

SEMENKO

Taj proszę ja jegomości
O śmierć, a nie o naukę.

REGIMENTARZ

Znałem cię za śmiałą sztukę,
Lecz za takie diable szczenię
Nie mógłbym nigdy osadzić.
Jak ty mógł tak rozporządzić
Buntem? i takie płomienie
Zapalić?

SEMENKO

Jak — Sereem, panie...

J. B. Nolhuageł — Porwanie Stanisława Augusta przez Konfederatów w r. 1771

NOTATKI HISTORYCZNE

29 lutego 1768 podpisano akt konfederacji barskiej. Wśród inspiratorów i kierowników konfederacji spotykamy tych samych oligarchów, którzy zwalczyli rodzinę w czasach Augusta III (biskup Krasieński jego brat Michał Krasieński, Józef Pułaski, hetman Rzewuski, Potocecy). Ich program to przywrócenie dawnego nierządu, detronizacja Stanisława Augusta...

Na związek konfederacki zawiązany w województwach: podolskim i braclawskim chłopci ukraińscy odpowiedzieli powstaniem...

Powstanie chłopskie zwane koliwsczyzną (rejon Humania i Smily) pod wodzą Iwana Gonty i Maksyma Zelaźniaka, z wielką szybkością rozprzestrzeniło się na ziemię ukraińskie, wywołując echa aż w podgórskich rejonach województwa krakowskiego. Z chłopami łączyli się kozacy służący w magnackich milicjach nadwornych (setnikiem nadwornym kozaków Potockiego był Gonta)...

Konfederanci nie stanowili wojska, ale konną ruchawkę szlachty od dawna odwykłą od wojennego rzemiosła...

Trzeciego listopada 1771 nastąpiła nieudana próba porwania przez konfederatów Stanisława Augusta z Warszawy...

Niektórzy dowódcy, jak Sawa-Caliński wstawili się brawurą partyzancką...

Konfederacja barska była ostatnią polską akcją militarną typu szlacheckiego pospolitego ruszenia...

Koliwsczyzna wywarła na opinii szlacheckiej wstrząsające wrażenie. Uświadomiono sobie jak sprawa chłopska jest napięta w wielonarodowości Rzeczypospolitej...

Bilans polityczny konfederacji katastrofalny, przedwczesne wystąpienie barzan zmniejszyło ich militarne i polityczne szanse, a drażnienia detronizacyjne podsyciły zarzewie wojny domowej...

Konfederacja barska, która przyniosła katastrofalne skutki bezpośrednie, była ważnym przeżyciem ostatnich pokoleń niepodległej Polski. W walkach brała udział przeważnie młodzież szlachecka, ludzie, z roczników 1740—1750; a więc rówieśnicy Kościuszki czy Kollątaja...

SALOMEA

— Otóż ja tej matki, panie,
Może nigdy nie zobaczę!
Bo dziś pod samo zaranie
Sniła mi się gdzieś, w pustkowiu,
Potem tu, cała z ołowiu
I w ołowianej spódnicy,
Niby w perłowej macicy.
Z jednej perły była cała.
A twarz zwiędła i schorzała,
Także koloru ołówka.
Była już jak trupia główka
Na krzyżu wyrysowana.
Tu szła, panie.. tu — tą stecką —
A ja w tej róży schowana,
Drżąca jak maleńkie dziecko,
Które się przestraszy dziada,
Co główkę z liści wysadzę
A ujrzę, że ona błada
Idzie, to chowam się w ciernie,
Oczyrna za nią prowadzę.

LEON

Sałynka, będziesz bogatą,
Srebrny sen bogactwo wróży.
A że się chowałaś w róży,
To dobrze: pisano w górze,
Że w tym życiu będą róże.

SALOMEA

I ciernie?

LEON

I ciernie będą.

JULIUSZ SŁOWACKI

SEN SREBRNY SALOMEI

Romans dramatyczny w 5 aktach

O s o b y :

Regimentarz Stempowski	Tadeusz Gwiazdowski
Leon, syn Regimentarza	Henryk Bista
Semenko, kozak dworski	Krzysztof Wieczorek
Salomea Gruszczyńska	Maria Głowacka
Księżniczka	Teresa Lassota
Stary Gruszczyński	Mieczysław Nawrocki
Pafnucy	Stanisław Dąbrowski
Kozak regimentarski	Janusz Herter
Anusia, służąca księżniczki	Alina Zubrówna
Sawa	Edward Ożana
Chłop ukraiński	Józef Skwierczyński
Popadianka I	Jadwiga Polanowska
Popadianka II	Joanna Keller
Sekretarz Sądu	Ryszard Moskaluk
Wernyhora	Zenon Burzyński

Scenografia:
ALI BUNSCH

Reżyseria:
JERZY GOLIŃSKI

Opracowanie muzyczne:
JERZY PARTYKA

Asystent reżysera:
RYSZARD MOSKALUK

Aktualna obsada na tablicy w hallu

Staloryt J. Hopwood'a wg rys. J. Kurowskiego 1838

Juliusz Słowacki

Witaj, trumno wążutka!
Co tam stuka w popiele?
Czaszka, wyschłe piszczele,
Paryskiej ziemi grudka,
Nie wiem co, ale niewiele...
Dzień dobry, biedny aniele.

. . . . .

A co się stało? Co było?
Szczyplý brunecik. Syn Sally.
I nagle — Ogień — Idea:
Polska — On — Salomea.
I już się wszechświat pali
Sam płonie w nim! Spalił się! Spalił!
Spalonego grzebali
Syna twojego, Sally!
Zgasili go mogiłą,
Spopielił się zatracił!...
Potem grób rozkopali,
Świat się matce odplacił:
Odniósł proch.

Tak to było.

A tu się działo i działo
To, za czym serce pękało,
Za czym był — obłąkaniec:
Na śmierć szli po kolei
Jak kamienie
Przez Boga
Rzucane
Na szaniec!
A potem stało się, wstało
Słowo Ognia — Idei,
I teraz tłum stoi niemy,
Ulica zastygła we dnie,
Prezydent mówi — i blednie,
Marszałek mówi — i blednie.
A wszyscy nie wiemy,
Gdzie słowo i gdzie ciało?

Słowo? dzwoni i błyska,
Słowo pioruny ciska,
Jak dawniej — szumnie, dumnie!
Ciało? Próchnicą przeżarte,
Ciało na popiół starte
Kołace w czarnej trumnie.
Niewiele tego, niewiele,
Czaszka, zeschłe piszczele
I obcej ziemi grudka...
Matki nie ma w kościele,
Dobranoc, biedny aniele!
Żegnaj, trumno wążutka!...

Julian Tuwim — Pogrzeb Słowackiego
fragmenty

*Ali Bunsch — projekty kostiumów
Księżniczka, Gruszczyński, Wernyhora, Pafnucy*

Przedstawienie prowadzi:

Michał Hajduk

Sufler:

Lucyna Łacwik

Światło:

Bronisław Gruca

Rekwizytor:

Maria Załuga

Brygadier sceny:

Ignacy Dabkiewicz

Kierownik techniczny:

Stanisław Matysik

Główny elektryk:

Tadeusz Kubacki

Kierownicy pracowni krawieckiej:

Olga Ludmerowa

Konstanty Zakrzewski

Kierownik pracowni stolarskiej:

Władysław Majchrzak

Kierownik pracowni malarskiej:

Edmund Nowakowski

Kierownik pracowni tapicerskiej:

Stanisław Włodkowski

Kierownik pracowni perukarskiej:

Józef Klimczyk

Modelator:

Marian Kujawski

Główny rekwizytor:

Czesław Mederski

Kierownicy administracyjni scen:

Krystyna Żardecka (Gdynia)

Halina Ciechocińska (Gdańsk)

Halina Zemło (Sopot)

ZŁ 2.50

*Canaletto — fragment obrazu.
Szlachcic z damą*